

3.1.2. Ansvarsgrundlag

Efter straffelovens § 19, 2. pkt., straffes fysiske personer – hvad enten det drejer sig om transportører, leverandører (landmænd), chauffører eller ledsagere – både for forsætlige og uagtsomme overtrædelser af reglerne om transport af dyr.

For selskaber mv. (juridiske personer) fastlægger straffelovens § 27 de nærmere betingelser for at pålægge strafansvar. I sagens natur kan det over for selskaber mv. kun komme på tale at anvende bødestraf (og ikke fængselsstraf).

Efter straffelovens § 27 kan selskabsansvar foreligge i to former, idet overtrædelserne enten skal kunne tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede (fysiske) personer *eller* den juridiske person som sådan.

I den første form indebærer selskabsansvaret, at den juridiske person i realiteten har et hæftelseslignende ansvar for overtrædelser begået af virksomhedens *ansatte* eller personer i *ledelsen, bestyrelsesmedlemmer mv.*

Det kræves normalt ikke, at man kan henføre det dadelværdige forhold til en bestemt medarbejder. Selskabsansvaret kan således også blive udløst af »anonyme«
fejl, det vil sige lovovertrædelser, hvor det af omstændighederne fremgår, at en person inden for virksomheden har begået et tilregneligt forhold, men hvor det er vanskeligt eller umuligt at finde frem til den enkelte person.

Kravene til graden af tilregnelighed hos den ansatte mv. (forsæt/uagtsomhed) er ikke reguleret i straffelovens § 27, men skal i stedet afgøres efter den pågældende bestemmelse i straffeloven eller særloven, som kan være overtrådt. For overtrædelser af reglerne om transport af dyr, kræves der som nævnt kun uagtsomhed.

I den anden form for selskabsansvar skal lovovertrædelserne kunne tilregnes virksomheden som sådan, det vil sige kunne lægges virksomheden til last som fejl ved arbejdets tilrettelæggelse eller som manglende kontrol eller på anden måde. Her er der således tale om i mangel af bevis for enkeltpersoners fejl at anlægge en skyldbedømmelse – en form for uagtsomhedsbedømmelse – i forhold til virksomheden som sådan.

Herunder vil bl.a. falde de såkaldte »kumulerede«
fejl. Dette udtryk omfatter fejl, der består i en flerhed af handlinger eller undladelser inden for virksomheden begået af flere personer, der hver for sig er straffri på grund af en ringe andel i eller ringe uagtsomhed i forbindelse med det straffbare resultat, men hvor de enkelte andele tilsammen resulterer i overtrædelserne.

Efter straffelovens § 26 omfatter bestemmelser om selskabsansvar (medmindre andet er bestemt) enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andels-selskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder.

Selskabsansvar omfatter endvidere enkeltmands-virksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med ovennævnte selskaber, jf. § 26, stk. 2. Efter forarbejderne til bestemmelsen er det en forudsætning, at virksomheden (på gerningstidspunktet) beskæftiger omkring 10-20 ansatte.

3.1.3. Ansvarsfordeling (valg af ansvarssubjekt)

Strafansvar over for en juridisk person udelukker ikke, at én eller flere (fysiske) personer samtidig pålægges individuelt strafansvar for den samme overtrædelse.

Der vil imidlertid normalt ikke blive pålagt både selskabsansvar og individuelt ansvar i tilfælde, hvor dette skønnes at føre til en præventivt overflødig, dobbelt strafanvendelse. I sådanne tilfælde vil selskabsansvaret normalt være det primære. Det gælder især, når det må formodes, at lovovertrædelserne er økonomisk motiveret, men også f.eks., hvis den ansattes udviste uagtsomhed ikke er graverende, eller den person, som lovovertrædelserne kan tilregnes, har en underordnet stilling i virksomheden.

Rigsadvokaten har i Meddelelse nr. 5/1999 fastsat nærmere retningslinjer for valg af ansvarssubjekt i sager om selskabsansvar. Retningslinjerne er udarbejdet i overensstemmelse med ovenstående. Det er således udgangspunktet, at tiltale alene rejses mod selskabet som sådant.

Særligt om overtrædelser af reglerne om transport af dyr anføres følgende i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 3/2003:

»I sager om transport af dyr kan der opstå spørgsmål om valg af ansvarssubjekt, idet der kan være grundlag for at gøre strafansvar gældende både mod en ansat chauffør, dennes arbejdsgiver/vognmand og/eller den person (typisk en landmand), der f.eks. har ladet et dyr, der er uegnet til transport, transportere.

I praksis er der hidtil rejst tiltale både mod den chauffør, der har udført transporten, og mod arbejdsgiver/vognmand og leverandør, hvis det kan godtgøres, at disse har været medvirkende til overtrædelserne eller har begået selvstændige overtrædelser, eller hvis der er grundlag for strafansvar for arbejdsgiveren/vognmanden eller for le-